

LEVENDE JORD

 ALTERNATIVET

Oversigt

Indledning	03
<hr/>	
Jord i krise	04
<hr/>	
Politiske forslag for jordens sundhed	05
01. Støtteordning for humus	05
02. Grønne landbrugsskoler	06
03. Skolehaver til alle skolebørn	07
04. National strategi for bæredygtig bioøkonomi	07
05. Stop for import af fosfor	08
06. Nationalt forbud mod PFAS i forbrugerprodukter	08
<hr/>	
Politiske forslag til, hvordan vi bruger vores jordområder bæredygtigt	10
07. En national bæredygtig jordbrugsfond	11
08. Grønne borgerting til udvikling af landet	12
09. Hurtigere og mere omfattende udtagning af lavbundsjord	12
10. Biodiversitetslov	13
<hr/>	
Finansiering	14
Tabel 1	15
<hr/>	
CO2-regnskab	16
<hr/>	
Kildeliste og noter	17
<hr/>	

Indledning

Du sidder med Alternativets politiske udspil om jord. Jord er et af de fire elementer ifølge den klassiske elementlære. Jord er den mørke, mudrede masse, man kan finde på markerne, i skoven, under græsplænen og i blomsterkassen. Den danner grundlag for alt, som vokser, og den symboliserer vores forgængelighed som mennesker. Af jord er vi kommet, og til jord skal vi blive.

Jorden er dybt forbundet med vores eksistens. Dens sundhed hænger sammen med vores sundhed. Og jordens liv er tæt flettet sammen med vores liv. Jorden er sat sammen på en bestemt og hensigtsmæssig måde. Der er en million organismer i én teskefuld sund jord. Alle indgår de i et konstant kredsløb, hvor organisk materiale i jorden bearbejdes og omsættes, så jordens evne som vækstmedie øges. Organismer som orme, muldvarpe, svampe og bakterier omdanner jordens organiske materiale til næringsstoffer. De bearbejder jorden og gør den porøs og iltholdig.

Alternativet vil vise vejen til en langsigtet, demokratisk og bæredygtig forvaltning af vores jord. Vi præsenterer i dette udspil de politiske forslag, der er nødvendige, hvis vi skal redde vores jord og jordbund. Og giver perspektiver på de muligheder, der ville åbne sig, hvis vi lykkes.

Jord i krise

Vores mørke muld er i krise. Vi mennesker forandrer og ødelægger den jord, som skaber byggeklodserne for vores liv og samfund. Landbrug, skovbrug og minedrift har ført til, at omkring halvdelen af jordens naturlige økosystemer er blevet ødelagt i løbet af de sidste 50 år. 75 procent af alle landområder er enten blevet omlagt til marker, dækket af beton, druknet i dæmninger eller påvirket på andre måder.¹ Jordens energi-, materiale- og vandressourcer opbruges i en rivende fart, og områder med frugtbar jord bliver færre og færre. Omfanget og hastigheden af jordforringelsen er voldsom. Tørke- og ørkendannelse vokser, og ifølge FN's verdensmål går 12 mio. hektar tabt hvert år.² To tredjedele af verdens regnskove er forsvundet eller delvis ødelagt siden 2. Verdenskrig – især drevet af jagten på soja og palmeolie til opretholdelse af vores forbrug og fødevarerproduktion i EU.³ Ud fra et historisk perspektiv har mennesker på kun et øjeblik ødelagt jorden. Den kortsigtede økonomiske vækst med et snæversynet fokus på BNP og materielle goder som målestok for livskvalitet skubber ekstreme omkostninger foran sig, som for alvor begynder at vise sig nu.

Forskere har defineret ni planetære grænser, som al menneskelig aktivitet på Jorden skal holde sig inden for. Afgørende økosystemer vil bryde sammen, når vi overskrider disse grænser for vores planet – pludseligt og uforudsigeligt.⁴ Vi har allerede overskredet fem af grænserne på globalt plan. Det gælder grænserne for klima, biodiversitet, udledninger af kvælstof og fosfor, brugen af land og jord samt kemisk forurening.⁵

Vores overskridelse af de planetære grænser har store konsekvenser for naturen, jorden og os – globalt, men også helt nært i vores hverdag. Det gælder for eksempel PFOS-forurenede områder som kogræsserlauget i Korsør, drikkevandsboringer forurenede med rester af pesticider og andre giftstoffer og oprindeligt dyreliv, der dør bort. Fx er fem ud af seks agerhøns forsvundet i Danmark over 40 år.⁶ Det er tydeligt, at vi mennesker i fremtiden ikke kan leve gode liv på Jorden eller i Danmark, hvis vi fortsætter udviklingen ad det spor, vi har fulgt indtil nu. Det er ikke Jordens økosystem, som er den helt store taber. Det er os. Vi bliver nødt til at dyrke vores jord på en måde, så vi samtidig giver plads til naturen. Alternativet mener, at det nu er på tide at gå nye veje.

Politiske forslag for jordens sundhed

En sund jord er frugtbar og levende. Den giver os afgrøder, og den gemmer og passer på vandet som en skattekiste. Den holder vores økosystemer i balance, renses vores drikkevand og lagrer CO₂, som ellers ville blive udledt i atmosfæren. Uden sund jord vakler vores fødevareforsyning, biodiversiteten falder, og ørkendannelse truer. Vi er afhængige af en sund jord, og når jordkvaliteten i dag er under stort pres, sætter det også vores vilkår som mennesker under pres. I Danmark er det især intensiveringen af landbrugsdriften, der udgør den største trussel: Større marker, fjernelse eller ødelæggelse af småbiotoper, belastning med næringsstoffer og sprøjtegifte, jordbearbejdning, afgrødevalg, ensidige sædskifter, dræning og færre græssende dyr i en mindre del af året. Det har tilsammen medført, at Danmark er et naturfattigt landbrugsland.⁷ En sund jord er nøglen til vores bæredygtige fremtid. Der er behov for politisk handling nu, hvis vi skal genoprette den sunde jord.

01. Støtteordning for humus

Humus er afgørende for jordens frugtbarhed og evnen til at tilbageholde vand. Humus består af organisk materiale fra rester af planter, dyr og mikroorganismer, som er opbygget af kulstof. I forhold til jordbrug er det optimale humusindhold i jorden på ca. 5 procent.⁸ Når man øger jordens humusindhold, øger man samtidig jordens sundhed. Samtidig reducerer vi de danske CO₂-udledninger, fordi kulstoffet lagres i jorden.⁹ Ved bare at hæve humusindholdet i vores landbrugsjord med 1 procent kan vi spare atmosfæren for, hvad der svarer til ca. fem års samlede danske CO₂-udledninger^{10,11} og samtidig få bedre jord at dyrke vores fødevarer i.¹² Et højt humusindhold i jorden har også mange andre positive effekter:¹³

- Fosfor- og kvælstofudledningen reduceres, fordi humus binder vand og næringsstoffer
- Biodiversiteten styrkes, fordi det mikrobiologiske liv forbedres
- Klimatilpasningen styrkes, fordi jordens evne til at optage og holde på vand forøges, og den bliver mere tørketolerant
- Landbruget får færre udgifter til gødning og vanding

Alternativet vil investere 5 mia. kroner om året i en støtteordning for landbruget, der skal forbedre jordens humusindhold og fremme biodiversitet. Støtteordningen vil fungerer sådan, at staten belønner landbrug med en bæredygtig dyrkningspraksis efter principperne fra økologisk regenerativt jordbrug – en dyrkningsform som medfører et sundt humusindhold i jorden. Støtteordningen vil samtidig accelerere udtagningen af lavbundsjord ved at gøre dette langt mere økonomisk attraktivt at omlægge. Konkret vil Alternativet omlægge den del af EU's landbrugsstøtte, der i dag alene tildeles på baggrund af antal hektar landbrugsjord uden skelnen til miljø- og klimainsatser. Den udgør ca. 5 mia. kroner årligt.¹⁴

Støtten vil gøre det billigere og mere profitabelt at drive et bæredygtigt landbrug, og vil derfor fremme den grønne omstilling i hele det danske landbrug. Hvor høj arealstøtte en landmand modtager, skal fremover afhænge af, i hvor høj grad bedriften har en bæredygtig dyrkningspraksis. Jo mere klima- og miljøvenligt jorden dyrkes, jo større støtte. Kriterierne for bæredygtighed skal udvikles i samarbejde med eksperter og baseres på principper fra regenerativt jordbrug og økologi.^{15,16}

02. Grønne landbrugsskoler

Fremtidens fødevareproducenter i Danmark bliver især uddannet på de danske landbrugsskoler. Her bliver fundamentet lagt for, hvordan vores landbrug skal se ud i fremtiden. Den undervisning, de landbrugsstuderende modtager, former deres forståelse af og tilgang til opdyrkning af jorden. Det er særligt betydningsfuldt for os i Danmark, fordi Danmark er et af verdens mest opdyrkede lande.¹⁷ Særligt blandt de næste generationer af landmænd er der stor interesse for omstilling af landbruget, men mangel på steder at gå hen for at få den tilstrækkelige viden – især på de etablerede uddannelser.¹⁸ Der er samtidig ikke mange muligheder for at finde alternativer til de etablerede uddannelser. I 2020 fuldførte ca. 1.000 personer en erhvervsfaglig uddannelse inden for landbrug og gartneri,¹⁹ mens estimeret under 50 personer gennemførte en uddannelse inden for regenerativt landbrug.

Alternativet ønsker at omlægge landbrugsuddannelsen til en grøn landbrugsuddannelse. Bekendtgørelsen om landbrugsuddannelsen skal opdateres med fokus på bæredygtighed, og der skal være mulighed for en specialisering i økologisk regenerativt jordbrug. Formålet er, at landbrugsskolerne skal bane vejen for en ny landbrugsmæssig tankegang og forberede landmænd og fødevareproducenter på at dyrke jorden bedre og mere bæredygtigt, end vi gør i dag. Dertil skal undervisningen om sprøjtecertifikater og sprøjtejournaler ændres til at fokusere på biologisk og mekanisk plantebeskyttelse.

Alternativet vil samtidig investere 50 mio. kroner om året til oprettelse af økologiske regenerative jordbrugsskoler og tildeling af SU-støtte til studerende på skolerne. Jordbrugsskolerne skal tilbyde en specialisering i regenerative, bæredygtige dyrkningsprincipper og kan fungere som en overbygning til de eksisterende landbrugsuddannelser.

03. Skolehaver til alle skolebørn

Menneskets forhold til natur og fødevarer grundlægges fra barnsben. Mange af os har stiftet bekendtskab med jord, før vi overhovedet kunne tale. Når vi fra en tidlig alder får spændende oplevelser ude i naturen og i køkkenhaven, opbygger vi også en større forståelse for forbundetheden mellem mennesker og jord – og fødevarernes rejse fra jord til bord. Dette er skolehaver et vigtigt redskab til. Skolehaver giver ikke kun jord under neglene, men er også med til at udvikle børns sociale kompetencer. De skaber fællesskaber og kan forebygge mobning.^{20,21} Desværre oplever mange skoler at få afslag på deres ansøgning om at anvende nærliggende skolehaver, fordi kapaciteten er for lille.²² Alene i Københavns Kommune har skolehaverne årligt måttet afvise omkring 3.000 skolebørn.²³ Som situationen er i dag, så er skolers mulighed for at få en skolehave begrænset, og ofte baseret på støtte fra fondsmidler og private foreninger.²⁴

Alternativet foreslår, at alle skolebørn får adgang til lokale skolehaver inden 2030. Det skal være muligt for alle børn i folkeskolen at gennemgå et årligt forløb med op til otte skolehavedage. Dette skal styrke børns viden inden for økologi, biodiversitet, kompostering og lokalt producerede madvarer.

For at øge kapaciteten af skolehaver vil Alternativet samtidig investere 300 mio. kroner om året i en pulje, som kommunerne kan søge til etablering af nye skolehaver, drift af eksisterende og samarbejde med lokale gårde samt sikring af transportmuligheder mellem skolen og skolehaven. Det vil være muligt at benytte sig af skolehaver i omkringliggende kommuner og på lokale gårde, ligesom nabo-kommuner kan arbejde sammen om etablering og drift af skolehaver.

04. National strategi for bæredygtig bioøkonomi

Bioøkonomi er en samfundsøkonomisk tilgang, der har fokus på, hvordan vi anvender vores biologiske ressourcer klogt og bæredygtigt. Biologiske ressourcer kan fx være planter, tang, affald, spildevand, halm og reststrømme fra industrien. Mange biologiske ressourcer kan fx genanvendes eller recirkuleres til produktion af kemikalier, foder, brændstoffer og materialer. Når det kommer til jord, kan bioøkonomien blandt andet bidrage til, at vi bruger kulstoffet fra jorden flere gange – og anvender det til fx føde, foder, medicin, materialer og energi – og til sidst returnerer det til jorden, så det er med til at opretholde en frugtbar jord, der kan

sikre os sunde afgrøder.²⁵ Når vi udnytter vores biologiske ressourcer mere optimalt, kan det være med til at accelerere den grønne omstilling, erstatte fossile råvarer og løse klima- og miljøudfordringer. Men Danmark sækker bagud, når det kommer til at bruge vores ressourcer bæredygtigt.²⁶ Vi er et af få EU-lande, som ikke har en strategi for bioøkonomi, selvom det er anbefalet af Det Nationale Bioøkonomipanel.

Alternativet ønsker en national strategi for bæredygtig bioøkonomi, der sætter en retning for, hvordan vi i Danmark skal satse på en bæredygtig bioøkonomi. Strategien skal omfatte en kortlægning af biologiske ressourcer, identifikation af teknologiske og klimamæssige potentialer og markeds- og lovgivningsbarrierer samt anbefalinger til forsknings- og udviklingsmidler.

05. Stop for import af fosfor

Fosfor er en af de grundlæggende byggesten i både planter og dyr. Fosfor er en begrænset ressource, som vi i dag overforbruger. Det anvendes som gødning på markerne og siver gennem jorden ud i vores vand, hvilket bidrager til forureningen af vores vandløb, søer og kystnære hav. Hvert år importerer Danmark 53.000 tons fosfor i form af sojafoder fra Sydamerika og kunstgødning med fosfor fra Marokko. 15.000 tons af dette fosfor udledes hvert år i miljøet, hvor det blandt andet skaber algeopblomstringer og dermed skadelige iltfri tilstande for dyr i vand.^{27,28}

Samtidig med at det fosser ud med fosfor i danske fjorde og have, er en global fosformangel på vej. I 2014 satte EU fosfor på listen over råstoffer, som vi risikerer at mangle, og som EU's økonomi er afhængig af.²⁹ Der vil være tale om: "... en strategisk og geopolitisk trussel mod EU".³⁰

Alternativet vil udfase importen af fosfor, så der indføres et stop i 2027. Et mindre forbrug af fosfor, bidrager til en mindre udvaskning fra jorden til grundvand, vandløb og kyster. Dette er med til at opnå en bedre vandkvalitet. For at realisere en udfasning vil det kræve, at husdyrproduktionen reduceres markant, og landbruget omlægges til økologisk regenerativt jordbrug, samtidig med at fosfor og andre næringsstoffer recirkuleres ved hjælp af nye teknologier. Derfor ønsker Alternativet også en forskningspulje på 50 mio. kroner til forskning i udtrækning og recirkulering af fosfor og næringsstoffer.

06. Nationalt forbud mod PFAS i forbrugerprodukter

PFAS eller fluorstoffer er en samlebetegnelse for en række meget svært nedbrydelige, miljøfarlige stoffer, som er uhyre skadelige for mennesker og miljø. Stofferne ophober sig i vores blod, lever og nyrer. De er giftige og kan blandt andet give øget risiko for kræft, skade fertiliteten og være kræftfremkaldende.³¹ PFAS anvendes

ALTERNATIVET

des i en lang række produkter fx sprøjtemidler, maling, tandtråd, regntøj og køk-kengrej. De er blevet så udbredte i vores natur og jord, at vi bliver udsat for dem igennem fødevarer fra jorden og drikkevand.^{32,33} Forskere vurderer, at stort set alle mennesker i dag har PFAS i kroppen. Det gælder også spædbørn. Stoffet vandrer fra moderen til barnet under graviditeten og overføres også via modermælken.³⁴

Alternativet vil gøre det ulovligt at producere og købe forbrugerprodukter med PFAS i Danmark. Stofferne skal stoppes helt, fordi de er meget skadelige for mennesker, miljø og jord. Parallelt med forbuddet skal arbejdet for et generelt forbud mod anvendelsen af stofferne i hele EU fremskyndes.

Politiske forslag til, hvordan vi bruger vores jordområder bæredygtigt

Danmark er et lille land. Og der er kamp om den danske jord og de danske arealer. Vi skal fx bruge land til natur, boliger, erhverv, energi, infrastruktur og fødevarerproduktion. Samtidig er der mange planer og visioner for, hvad vi skal bruge vores jord og arealer til i fremtiden. Brugen af vores jord og arealer på en bæredygtig måde er afgørende for at sikre langsigtet miljømæssig, social og økonomisk velfærd. Bæredygtig arealanvendelse handler om balancen mellem menneskelige behov, bevarelse og forbedring af økosystemer, biodiversitet og naturressourcer. Ved at prioritere bæredygtighed kan vi beskytte naturlige økosystemer, bevare biodiversiteten, afbøde klimaændringer og sikre en velstående fremtid for kommende generationer.³⁵

Men hvem ejer egentlig vores jord i Danmark, når den er en af de mest kritiske ressourcer for vores samfund og liv? Danmark er det mest intensivt dyrkede land i Europa.³⁶ Under 1 procent af den danske befolkning ejer over 60 procent af Danmarks samlede areal.³⁷ Samtidig bliver mere og mere dansk landbrugsjord opkøbt af udenlandske investorer. I alt 2,9 procent af den danske landbrugsjord var i 2020 på udenlandske hænder. Det er en stigning på over 2.000 hektar på bare ét år.³⁸ Samtidig kan enhver købe landbrugsjord i Danmark uden at registrere sig som ejer. Derfor er det ikke muligt for samfundet at vide, hvem der opkøber jorden. Den manglende gennemsigtighed sammen med den voksende koncentration af landbruget, truer vores demokrati, når vi som samfund skal finde en fælles bæredygtig vej til en sundere jord og jordbund.

I 2022 lancerede Alternativet en ambitiøs vision for at reducere vores husdyrhold. Vi skal kun producere det kød, vi selv kan spise. Det vil betyde en reduktion af kødproduktionen på 86 procent og en CO₂-reduktion på 8,2 mio. tons CO₂.³⁹ Vi bruger meget plads i landbruget til at dyrke foder til husdyrene. Så når husdyrholdet bliver reduceret med 86 procent, vil det samtidig betyde, at knap 2 mio. hektar,⁴⁰ eller næsten halvdelen af Danmarks samlede areal, sættes fri.

I Alternativet mener vi, at vi skal bruge denne frisættelse af arealer til at skabe en banebrydende og bæredygtig tilgang til, hvordan vi samarbejder om vores

arealer. Vi skal væk fra monotone biodiversitetsørkner. Og vi skal tage et opgør med, at under 1 procent af befolkningen bestemmer over mere end 60 procent af jorden. Alternativet ønsker at lægge det ud til borgerne at gentænke, hvordan de frisatte arealer kan give plads til et bæredygtigt samfund. Et samfund hvor der fx er mere grøn energi, skov, grundvandsparker, mere natur og friluftsliv og en styrket biodiversitet. Det kræver samarbejde mellem borgere, stat, kommune, virksomheder og lokalsamfund. Det kræver ny lovgivning, nye strukturer og en styrkelse af demokratiet.

07. En national bæredygtig jordbrugsfond

Vi står over for et generationsskifte i dansk landbrug.⁴¹ Den gennemsnitlige landmand er 55 år, og gennemsnitsalderen vokser for hvert år. Mellem 12.000 og 14.000 hel- eller deltidslandbrug skal derfor skifte ejer i løbet af de næste ti år. De massive krav til nye ejere om en stor egenkapital overstiger i mange tilfælde langt det, en ung landmand kan betale. Samtidig har Danmark indført en af Europas mest liberale lovgivninger for udenlandsk ejerskab. Store internationale kapitalfonde øjner en god forretning i den danske muld. Og den nyligt liberaliserede danske lovgivning gør investeringerne endnu mere attraktive. Det kan bane vejen for opkøb af dansk jord og landbrug i en helt ny skala. Dansk landbrug står vidt åbent for anonyme udenlandske kapitalfonde.⁴²

Alternativet vil oprette en national jordbrugsfond, som skal sikre en bæredygtig omlægning af dansk landbrugsjord på danske hænder. Fonden vil støtte landmænd, som går forrest i omlægningen til et bæredygtigt landbrug. Samtidig skal fonden være med til at bremse kapitalfondenes opkøb af landbrugsjord. Konkursramte landbrug skal købes fri af en statslig fond, som derefter udstykker landbrugsjorden i mindre, økologiske bedrifter. Der nedsættes en statslig task force, som i samarbejde med kommunerne skal udpege og vurdere hvilke bedrifter, der skal opkøbes.

Fonden vil yde støtte til generationsskifte, efteruddannelse af landmænd, rådgivning og billig långivning til etablering af nye økologiske regenerative landbrug (gerne mindre andelslandbrug). Fonden giver forkøbsret til landbrug med fokus på en plantebaseret fødevarerproduktion, hvor nuværende ejere med konventionelt landbrug ønsker at sælge eller går konkurs.

Staten skal investere ca. 50 mia. kroner i fonden, der desuden skal afsøge fremmedkapital for et tilsvarende beløb. Alternativet vil finansiere det offentlige tilskud til fonden med midler afsat til nye vejinvesteringer i aftalen om infrastrukturplan.

08. Grønne borgerting til udvikling af landet

Når vi nedlægger 86 procent af vores husdyrproduktion, vil det betyde gennemgribende ændringer af vores landskab. Det vil kunne mærkes lokalt hos borgerne, som har en central rolle i at styrke og udvikle lokalsamfundet. Det kalder på en ny tilgang til, hvordan vi styrker vores demokrati lokalt, samtidig med at vi styrker naturen, biodiversiteten og klimaet. De danske lokalsamfund og kommuner spiller en central rolle som katalysator for borgernes og lokale virksomheders engagement i at tage del i og bidrage til en bæredygtig omstilling.

Alternativet vil oprette grønne borgerting i alle kommuner, som bliver berørt af omlægningen af Danmarks landbrugsarealer. Vi vil lægge beslutningerne om, hvordan vi skal bruge vores jord ud til de lokale samfund. Borgerne skal inddrages i beslutninger om jordens fremtidige brug, når landbrug opkøbes gennem den nationale jordbrugsfond (forslag 7). Arealerne skal omlægges med det formål at øge biodiversiteten, at styrke naturen og at reducere CO₂-udledningerne.

Alternativet vil afsætte 40 mio. kroner om året til etablering og drift af de grønne borgerting. Borgertingene vil få til opgave at udvikle oplæg til, hvordan den frisatte jord skal forvaltes. Borgertingene arbejder uafhængigt og får undervejs bistand fra eksperter og rådgivere. De overdrager og præsenterer anbefalinger til det ansvarlige fagudvalg og byrådet på en samling, hvor fagudvalg og byråd er forpligtet til at deltage.

09. Hurtigere og mere omfattende udtagning af lavbundsjord

Lavbundsjord er en type jord, der indeholder rigtig meget kulstof. Lavbundsjord er vådområder som enge og moser. I den slags vådområder er der mange planterester, som har optaget en masse kulstof. Når lavbundsjord får lov at være i fred, bliver kulstoffet i jorden, men når lavbundsjord bliver til landbrugsjord og opdyrket, bliver kulstoffet frigivet til atmosfæren og udleder CO₂.

Når man udtager lavbundsjord, så tager man de lavbundsjord, der er omlagt til landbrug, og tilbagefører dem til natur. Udtagning af lavbundsjord er et vigtigt redskab til at minimere CO₂-udledninger fra landbruget. Klimarådet estimerer, at Danmarks samlede drivhusgasudledninger vil falde med op mod ca. 4,1 mio. tons CO₂, hvis alle kulstofrige lavbundsjord blev udtaget.⁴³ Derudover styrker udtagning biodiversitet, beskytter grund- og drikkevand, reducerer næringsstofudledningen og forbedrer vores klimatilpasningsevne.⁴⁴

I årevis har det været oplagt at reducere landbrugets klimaforurening og genskabe tabt natur ved at udtage uproduktive lavbundsjord. Men til trods for at store summer af skattemidler er afsat til frikøb af disse jord, er udtagningen stort set ikke kommet i gang. Der er kun udtaget 187 hektar ud af de 100.000 hektar, der blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget i 2021. De kulstofrige lavbundsjord

står for over halvdelen af den samlede CO₂-udledning fra opdyrket jord, selvom de kun udgør 7 procent af landbrugsarealet.

Alternativet ønsker, at den danske indsats for udtagning af lavbundslande udvides. Alle lavbundslande i landbruget skal omlægges fra landbrug til natur. Det svarer til ca. 170.000 hektar. Den politiske ambition er i dag på 100.000 hektar. Vi ønsker derudover, at der sættes tempo på indsatsen, så alle lavbundslande i landbruget er omlagt til natur i år 2027. Dette gøres blandt andet ved at styrke de lovgivningsmæssige muligheder for, at de involverede myndigheder effektivt kan foretage ekspropriation af lavbundslande mod fuld erstatning til landmændene.

10. Biodiversitetslov

Biodiversitet handler om en rig og mangfoldig natur. Bier, blomster og urter i engen. Svampe, bakterier og fugle i skoven. Det er alt liv på vores planet. Biodiversiteten sikrer en lang række økosystemtjenester, som vi mennesker er afhængige af såsom fødevarer, medicin, ren luft og vand. Samtidig hjælper biodiversitet med at afbøde naturkatastrofer, modvirke skadedyr og sygdomme og er med til at regulere klimaet.⁴⁵

Den danske biodiversitet er i kritisk tilbagegang. Det største problem for biodiversiteten er ifølge eksperter, at der mangler plads til vild natur.⁴⁶ I dag er kun omkring en halv procent af Danmarks areal forvaltet med biodiversitet som formål. Levestederne for de mange truede arter forsvinder og den natur, vi har, får aldrig lov til at udfolde sig frit.⁴⁷

Alternativet ønsker at indføre en biodiversitetslov. Biodiversitetsloven skal indfri ambitionen fra forslaget om en biodiversitetslov, der blev præsenteret af 26 danske grønne organisationer i 2022. Den skal fastsætte nationale mål for naturen i Danmark, så vi kan vende naturens tilbagegang og sikre en rigere og mere mangfoldig natur. Der er overordnet tre hovedkrav til indholdet i en kommende biodiversitetslov:⁴⁸

- I 2030 skal 30 procent af arealet på land og 30 procent af arealet på havet være beskyttet natur – heraf en tredjedel strengt beskyttet
- I 2050 skal biodiversiteten og naturen i Danmark være i god trivsel og gunstig tilstand
- Et uafhængigt biodiversitetsråd skal sikres i loven. Rådets opgaver skal være at formulere mål for naturen og løbende vurdere regeringens indsats og målopfyldelse

Finansiering

Alternativets jordudspil indeholder otte initiativer, der kræver finansiering (se tabel 1).

Jodbrugsfondens finansiering er beskrevet uddybende i Alternativets landbrugsudspil fra 2022⁴⁹ og består primært af midler afsat til udbygning af veje i Infrastrukturplan 2035. Finansieringen af hastigere og mere omfattende udtagning af lavbundsjord er beskrevet uddybende i Alternativets Vandudspil fra 2023⁵⁰ og består blandt andet af midler fra Grøn Fond og midler til udtagning af lavbundsjord fra *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug*.

Støtteordningen for humus på 5 mia. kroner om året finansieres gennem en omlægning af EU's landbrugsstøtte. Konkret etableres støtteordningen ved at anvende de ca. 5 milliarder kroner fra hektarstøtten i søjle 1, der i dag ikke er øremærket Eco-Schemes i Danmarks CAP-plan.⁵¹

Alternativet vil sammenlagt investere 450 mio. kroner om året i de resterende fem initiativer: Grønne landbrugsskoler, skolehaver til alle, national strategi for bæredygtig bioøkonomi og grønne borgerting. Finansieringen af disse kommer fra en gennemførelse af den tidligere regerings bebudede forhøjelse af selskabers ejendomsavanceskat, der blev annulleret i forbindelse med finansloven for 2023. Dette vurderes af skatteministeriet at give et varigt provenu på 1,2 mia. kroner om året efter tilbageløb og adfærd.⁵² Alternativets jordudspil er således overfinansieret med ca. 750 mio. kroner om året.

Tabel 1

Forslag	Nye investeringer i mio. kr. pr. år	Finansieringskilde
Humus-støtteordning	5.000	Omlægning af landbrugsstøtte
Grønne landbrugsskoler	50	Selskabers ejendomsavanceskat
Skolehaver til alle børn	300	Selskabers ejendomsavanceskat
Strategi for bæredygtig bioøkonomi	10	Selskabers ejendomsavanceskat
Forskning i recirkulation af næringsstoffer	50	Selskabers ejendomsavanceskat
Jordbrugsfond	Finansieret i landbrugsudspil⁵³	Infrastrukturplan 2035
Grønne borgerting til udvikling af landet	40	Selskabers ejendomsavanceskat
Hurtigere og mere om- fattende udtagning af lavbundslande	Finansieret i vandudspil⁵⁴	Bl.a. grøn fond og aftale om grøn omstilling af dansk landbrug.

CO2-regnskab

Alternativets jordudspil indeholder CO2-reduktioner (medregnet CO2-lagring) på mellem 12,8 og 18,6 mio. tons CO2 om året. Til sammenligning var Danmarks samlede CO2-udledninger ca. 44 mio. tons pr. år i 2021.⁵⁵

Forslaget om 86 procent reduktion af den animalske produktion bidrager med ca. 8,2 mio. tons CO2-reduktioner om året. Hurtigere og mere omfattende udtagning af lavbundslande bidrager med mellem 3 og 5,7 mio. tons CO2-reduktion om året.^{56,57} Endelig forventes hummusstøtteordningen at bidrage med mellem 1,6 og 4,7 mio. tons CO2-reduktioner om året gennem CO2-lagring.⁵⁸

Noter

- 01 FN forbundet (2023) [Biodiversitet \(globalis.dk\)](#)
- 02 FN (2015) [Mål 15](#)
- 03 Globalis (2022) [Regnskov \(globalis.dk\)](#)
- 04 Det fælles bedste (2020) [Vi har overskredet 4 af 9 planetære grænser](#)
- 05 Frederik Marcher Hansen (2022) Udgivet i Ingeniøren. [Chok-studie: Vi har overskredet den planetære grænse for kemikalier - PFAS er synderen](#)
- 06 DOF (2018) [Næsten 3 millioner fugle er forsvundet fra det åbne land](#)
- 07 Danmarks Naturfredningsforening og Dyrenes Beskyttelse (2018) [Sådan ligger landet – tal om landbruget 2017](#)
- 08 SEGES (2018) [Forbedring af jordens frugtbarhed](#)
- 09 Jasper Fundal Månsson (2021) Udgivet i Landbrugsavisen. [Beløn landmænd for at øge jordens humusindhold - imødekommer klimaudfordring og øger frugtbarheden](#)
- 10 Jasper Fundal Månsson (2021) Udgivet i Landbrugsavisen. [Beløn landmænd for at øge jordens humusindhold - imødekommer klimaudfordring og øger frugtbarheden](#)
- 11 Baseret på de 44 mio. tons CO2 som Danmark udledte i 2021. Danmarks statistik (2021) [Udledninger af drivhusgasser](#)
- 12 Jasper Fundal Månsson (2021) Udgivet i Landbrugsavisen. [Beløn landmænd for at øge jordens humusindhold - imødekommer klimaudfordring og øger frugtbarheden](#)
- 13 Jasper Fundal Månsson (2021) Udgivet i Landbrugsavisen. [Beløn landmænd for at øge jordens humusindhold - imødekommer klimaudfordring og øger frugtbarheden](#)
- 14 Landbrugsstyrelsen (2021) [Rapport om den strategiske plan under den fælles landbrugs politik for 2021](#)
- 15 Conservation Agriculture (2023) [Hvad er Conservation Agriculture \(CA\)](#)
- 16 Foreningen Regenerativt Jordbrug (2023) [Fremtidens landbrug er regenerativt](#)
- 17 Danmarks Statistik (2020) [Danmarks landbrugsareal er stort internationalt set](#)
- 18 Gjerding M. R., Køster L., Hellebek S. & Lundgren L. C. (2022) Grøn og bæredygtig landbrugsuddannelse
- 19 Danmarks statistik (2020) [Kvindelige landmænd dyrker kun 5 pct. af jorden](#)
- 20 Eva Rymann (2023) Smag for livet [Skolehaven – et frirum fuldt af læring](#)
- 21 Lene Vind (2021) NB-Kommune [Skolehaver til alle kommuner](#)
- 22 Peter Garde (2022) Københavns lærerforening [NY SKOLEHAVE: Her indeholder undervisningen alt liv på jorden](#)
- 23 Karna Bunk-Jensen (2021) Københavns lærerforening [Høns og honning på skoleskemaet](#)
- 24 NB Kommune (2021) [Skolehaver til alle kommuner](#)
- 25 Louise Køster (2022) Udgivet i Altinget [Økologisk Landsforening: Den gode dyrkningsjord skal ikke vige pladsen for infrastruktur eller foder.](#)
- 26 [Partnerskab: Folketinget bør vedtage en national strategi for bæredygtig bioøkonomi](#) Udgivet i Altinget
- 27 Jørgensen, L. B., Gade L. A., Ege, C., Holter, T. & Lyhne, M. (2021) Udgivet af rådet for Grøn Omstilling. [Fremtidens Landbrug 2.0. Fosforscenariet](#)
- 28 Jørgen Steen Nielsen (2018) Udgivet i Information [Fosfor giver næring til kredsløbstænkningen](#)
- 29 Jørgensen, L. B., Gade L. A., Ege, C., Holter, T. & Lyhne, M. (2021) Udgivet af rådet for Grøn Omstilling. [Fremtidens Landbrug 2.0. Fosforscenariet](#)
- 30 Thomas Djursing (2016) Udgivet i Ingeniøren [Vi ignorerer alarmklokkerne: Fosformangel er på vej op i det røde felt](#)
- 31 Eurofins (2023) [PFAS analyser i jord og grundvand](#)
- 32 DN (2023) [Tonsvis af PFAS-pesticider sprøjtes på danske marker](#)
- 33 Eurofins (2023) [PFAS analyser i jord og grundvand](#)
- 34 Taenk (2023) [Forbud med PFAS i forbrugerprodukter nu](#)
- 35 OECD (2020) [Towards Sustainable Land Use: Aligning Biodiversity, Climate and Food Policies](#)
- 36 Agriwatch (2022) [Professor: Danmark er det mest opdyrkede land i Europa](#)
- 37 Danmarks statistik (2020) [Kvindelige landmænd dyrker kun 5 pct. af jorden](#)
- 38 Arbejderen (2022) [Miljø- og landbrugsorganisationer kræver overblik over, hvem der ejer dansk landbrugsjord](#)
- 39 Alternativet (2022) [Et helt andet landbrug](#)
- 40 CONCITO (2021) [Arealanvendelsen I Danmark mod 2030 og 2050](#)
- 41 Mandagmorgen (2020) [Fakta: Et uundgåeligt generationsskifte](#)
- 42 Landbrugsavisen.dk (2022) [Dansk landbrug står vidt åbent for anonyme udenlandske kapitalfonde](#)
- 43 Klimarådet (2020) [Kulstofrige lavbundsjord](#)

Noter

- 44 Danmarks naturfredningsforening (2021) [Klimaplan for landbruget 2030](#), s. 5
- 45 Miljøstyrelsen (2023) [Hvad er biodiversitet?](#)
- 46 Michael Strangholt (2021) DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi [Danmarks biodiversitet i fortsat tilbagegang.](#)
- 47 Danmarks Naturfredningsforening (2020) [Input til regeringens redningsplan for Danmarks biodiversitet](#)
- 48 DOF (2022) [Giv Naturen Lov – En biodiversitetslov](#)
- 49 Alternativet (2022) [Et helt andet landbrug](#)
- 50 Alternativet (2022) [Rent Vand](#)
- 51 Landbrugsstyrelsen (2021) [Rapport om den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik for 2021](#)
- 52 Folketinget (2022-23) [Lovforslag nr. L 7, Forslag til Lov om ændring af lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, afskrivningsloven, investorfradragloven og forskellige andre love \(Lagerbeskatning af selskabers ejendomsavancer og fastholdelse af loft over investorfradraget\)](#)
- 53 Alternativet (2022) [Et helt andet landbrug](#)
- 54 Alternativet (2022) [Rent Vand](#)
- 55 Danmarks statistik (2022) [Udledninger af drivhusgasser](#)
- 56 Niras (2021) [Ny undersøgelse kortlægger CO2-udslippet fra de danske lavbundsjord](#)
- 57 Klimarådet (2020) [Kulstofrige lavbundsjord](#)
- 58 Estimerne er beregnet på baggrund af en antagelse om, at støtteordningen på sigt vil øge andelen af landbrugsjord under plov med ca. 60 procentpoint, og at omstillingen i gennemsnit vil føre til årlig CO2-lagring på mellem 1-3 ton per omlagt hektar.